

10

BU KARAR DANISTAY 13.DAIRESI'NCE IPTAL EDILMISTIR. REKABET KURULU'NUN AYNI KONUYA ILISKIN 20.07.2006 TARİH VE 06-53/687-194 NOLU KARARINA İNTERNET SAYFAMIZDAKI KARAR ARAMA BÖLÜMÜNDEN ERİŞEBİLİRSİNİZ.

20

30

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-4-42 (Soruşturma)

40 **Karar Sayısı** : 04-55/751-188

Karar Tarihi : 18.8.2004

Dosya Konusu : Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentecileri Derneği ile Konya Otogarında faaliyet gösteren ve anılan Dernek üyesi olan 17 teşebbüsün aralarında anlaşarak fiyat tespit etmek ve servis hizmeti gibi birtakım hizmetleri kaldırmak yolu ile Konya merkezli şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında 4054 sayılı Kanun'u ihlal edip etmediklerinin tespiti.

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK

50 **Üyeler** : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. SORUŞTURMA HEYETİ

Başkanı : Süreyya ÇAKIN

Raportörler : Süleyman CENGİZ, Sezin ELÇİN

C. ŞİKAYETÇİLER

Kemal ÖZER

60 Tüketiciler Birliği Konya Şubesi Belediye İşhanı
Hastane Cad. No:46 Kat:8 D:30 42060 Selçuklu-KONYA

Mustafa BAŞARAN

Nişantaşı Mah. Dr. Hulusi Baybal Cad. Katra Center No:5/503
Selçuklu-KONYA

İlker GÜLER

Balgat Mah. 5.Sk. Gönül Apt. 18/1 Çankaya-ANKARA

Murat ALPARSALAN

70

D. HAKKINDA SORUŞTURMA YAPILAN TARAFLAR

Özkaymak Turizm Ltd. Şti.

Vekili: Av. M. Tevfik BUĞDAYCI
Atatürk Cad. 127/8 KONYA

Kontur Tur. Ulus. Nak. Tic. Ltd. Şti.

Vekili: Av. Cengiz ERKOYUNCU
Alaaddin Cad. Mazhar Babalık Sok.
Uluşahin İşhanı No:103 KONYA

- 80 Metro Motorlu Taşıtlar Taş. San. ve Tic. A.Ş.
Vekili: Av. Seda BAYRAKTAR
Büyük İstanbul Otogarı Yönetim Binası K:2
Bayrampaşa-İSTANBUL
- Konya Metro Turizm Seyahat ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili: Av. Ömer Yıldırım GÜNDAY ve Av. Birsen KALKAN
Büyük İstanbul Otogarı B2 Geçidi Kat:3 No:51-52
Bayrampaşa-İSTANBUL
- 90 Artur Turizm ve Nakliye San. ve Tic. A.Ş.
Vekili: Av. Tefik BUĞDAYCI
Atatürk Cad. Atatürk Müzesi Karşısı No:127/8 KONYA
- Yeşil Aksaray Turizm Nakliyat Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Vekili: Av. Tefik BUĞDAYCI
Atatürk Cad. Atatürk Müzesi Karşısı No:127/8 KONYA
- Gültur Turizm Ltd. Şti. – Oktay GÜL
Vekili: Av. Tefik BUĞDAYCI
100 Atatürk Cad. Atatürk Müzesi Karşısı No:127/8 KONYA
- Lüks Konya Turizm Nakliyat ve Gıda Paz. Ltd. Şti.
Vekili: Av. Celal KÜPELİ
Şerafettin Cad. Zengin Han 52/407 KONYA
- Lüks Ereğli Turizm Seyahat Nak. Tic. ve Sanayi A.Ş. - Mehmet KAYA
Yazır Mah. Halil Ürün Cad. Konya Otogarı İçi No:26 KONYA
- 110 Sermet Nak. Hay. Pet. Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti.
Yazır Mah. Halil Ürün Cad. Konya Otogarı İçi No: 37 KONYA
- Şapçioğlu Motorlu Araçlar Tic. Nak. Ltd. Şti.
Yazır Mah. Halil Ürün Cad. Konya Otogarı İçi No:33 KONYA
- Bilal DEMİRTAŞ
Yazır Mah. Halil Ürün Cad. Konya Otogarı İçi No: 35 KONYA
- Seykon Taşımacılık Hizmetleri Turizm Tic. Ltd. Şti.
Vekili: Av. Cengiz ERKOYUNCU
120 Alaaddin Cad. Mazhar Babalık Sok. Uluşahin İşhanı No:103 KONYA
- Konya Otobüs İşletmeciliği, Nakliyecileri ve Acentacılar Derneği
Vekili: Av. Nezh DAĞDEVİREN
Şems Mah. Şerafettin Cad. Zengin Han 52/110 42050 Karatay KONYA
- S.S. Yeni Kontaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi
Vekili: Av. Nezh DAĞDEVİREN
Şems Mah. Şerafettin Cad. Zengin Han 52/110 42050 Karatay KONYA

130 Osman Nevzat ÜNSAL
Vekili: Av. Nezir DAĞDEVİREN
Şems Mah. Şerafettin Cad. Zengin Han 52/110 42050 Karatay KONYA

Mehmet DURAN
Vekilleri: Av. Nezir DAĞDEVİREN ve Av. Nurhan HORASAN
Şems Mah. Şerafettin Cad. Zengin Han 52/110 42050 Karatay KONYA

Kartur Turizm Seyahat Nakliyat ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili: Av. Nurhan HORASAN
140 Şems Mah. Şerafettin Cad. Zengin Han 52/110 42050 Karatay KONYA

E. İDDİALARIN ÖZETİ

Rekabet Kurumu'na intikal eden Kemal ÖZER, Mustafa BAŞARAN, Murat ALPARSLAN ve İlker GÜLER imzalı şikayet dilekçelerinde özetle; Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği ve Konya'da faaliyet gösteren şehirlerarası turizm şirketlerinin anlaşarak fiyat tespit etmek ve servis hizmeti gibi bir takım hizmetleri kaldırmak yolu ile Konya merkezli şehirlerarası yolcu taşımacılığı pazarında rekabeti kısıtladıkları iddia edilmektedir.

150

F. DOSYA EVRELERİ

Şikayet dilekçelerinin Rekabet Kurumu'na intikali üzerine, Kurul'un 8.5.2003 tarihli toplantısında 4054 sayılı Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca konuya ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Önaraştırma sonucunda Kurum raportörlerince düzenlenen 20.6.2003 tarih ve 2003-4-42/ÖA-03-SC sayılı Önaraştırma Raporu, Rekabet Kurulu'nun 3.7.2003 tarihli toplantısında görüşülmüş ve şikayet edilen teşebbüs birliği ve teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına karar verilmiştir.

160

16.7.2003 tarihinde, Kanun'un 43/2. maddesi uyarınca ilgili teşebbüs birliği ve teşebbüslere soruşturma açıldığına dair bildirimde bulunularak 30 gün içinde ilk yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

İlgili teşebbüs birliği ve teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları yasal süreleri içerisinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

170

Soruşturma Heyeti'nce tamamlanan 3.1.2004 tarih ve S.R./03-16 sayılı Soruşturma Raporu, Kanun'un 45/1. maddesi uyarınca Başkanlıkça Kurul üyeleri ile ilgili taraflara tebliğ olunmuş ve aynı maddenin ikinci fıkrası gereğince taraflardan 30 gün içinde yazılı savunmalarını göndermeleri istenmiştir.

Soruşturma Raporu'nun tebliğini takiben, hakkında soruşturma yürütülen teşebbüslerden Kontur Tur. Ulus. Nak. Tic. Ltd. Şti. (Kontur), Özkaymak Turizm Ltd. Şti. (Özkaymak Turizm), Metro Motorlu Taşıtlar San. ve Tic. A.Ş.

(Metro Motorlu Taşıtlar) ve Konya Metro Turizm Seyahat ve Tic. Ltd. Şti. (Konya Metro Turizm)'nin ikinci yazılı savunmaları yasal süresi içinde Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

180

Soruşturma Heyeti'nin hazırladığı "Ek Yazılı Görüş", Kanun'un 45/2. maddesi uyarınca, 20.5.2004 tarihinde Kurul üyeleri ve taraflara tebliğ edilmiştir.

Metro Motorlu Taşıtlar ve Konya Metro Turizm'in, Ek Yazılı Görüş'e karşı cevapları yasal süresi içinde Rekabet Kurumu'na intikal etmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 6.7.2004 tarih ve 04-45 sayılı toplantısında, yürütülen soruşturma ile ilgili olarak 18.8.2004 tarihinde sözlü savunma toplantısı yapılmasına karar verilmiş ve sözlü savunma toplantısı anılan tarihte şikayetçilerden Kemal ÖZER ile hakkında soruşturma yürütülen taraflardan Özkaymak Turizm vekili Av.Tevfik BUĞDAYCI, Konya Metro Turizm vekili Av.Ömer Yıldırım GÜNDAY ve Metro Motorlu Taşıtlar vekili Av.Nedim Korhan ŞENGÜN'ün katılımları ile yapılmıştır. Hakkında soruşturma yürütülen taraflardan Kontur Turizm talep etmiş olmasına rağmen sözlü savunma toplantısında hazır bulunmamıştır.

190

Rekabet Kurulu'nun 18.8.2004 günlü toplantısında verilen 04-55/751-188 sayılı nihai karar, 1.9.2004 tarihli tefhim toplantısında Konya Metro Turizm vekillerinin huzurunda okunarak tefhim edilmiştir.

200

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ

Raportörler;

- Artur Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş., Yeşil Aksaray Turizm Nak.San. ve Tic.Ltd.Şti., Gültur Turizm Otomotiv Ticaret ve San. Ltd.Şti-Oktay GÜL, Şapçioğlu Motorlu Araçlar Ltd.Şti., Sermet Nakliyat Pet.Ür. San. ve Tic. Ltd.Şti., Bilal Demirtaş, Kartur Turizm Seyahat Nakliyat ve Tic.Ltd.Şti., Lüks Konya Turizm Gıd. Paz. Tic. Ltd.Şti., Mehmet Duran, Nevzat Ünsal, Lüks Ereğli Seyahat Nak. Tic. ve San. A.Ş.-Mehmet Kaya, S.S. Konaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcıları Kooperatifi ve Seykon Taşımacılık Hiz. Tur. Tic. Ltd.Şti.'nin, yürütülen soruşturma çerçevesinde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında ihlal teşkil edecek faaliyetlerinin tespit edilememesi nedeniyle haklarında açılan soruşturmanın idari para cezası verilmesine yer olmadığı kararı ile sonuçlandırılması,
- Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlale yol açacak nitelikte bağlayıcı teşebbüs birliği kararları almadığı, buna karşılık aynı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edecek nitelikte teşebbüsler arası anlaşma ve uyumlu eylemler için uygun bir zemin yarattığı, söz konusu Derneğin bu faaliyetine ilişkin olarak uyarılması,
- Konya Metro Turizm ile Metro Motorlu Taşıtlar'ın ekonomik birlik oluşturduğu ve bu nedenle tek bir teşebbüs kabul edilerek işlem yapılması;

210

220

- 230 - Kontur Turizm, Özkaymak Turizm ve Konya Metro Turizm ile Metro Motorlu Taşıtlar'ın oluşturduğu ekonomik birliğin, Konya merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri ve ilgili teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 2004/1 sayılı Tebliğ ile değişik 11.883.182.000 TL.'den az olmamak üzere bir önceki yıl sonunda oluşan yıllık gayrisafi gelirlerinin %10'una kadar para cezası ile cezalandırılması, gerektiği görüşünü ifade etmişlerdir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İLGİLİ PAZAR

H.1.1.İlgili Ürün Pazarı

240

İlgili ürün pazarı, haklarında önaraştırma yürütülen tarafların faaliyetleri dikkate alınarak "Konya ili merkezli, otobüs ile şehirlerarası yolcu taşıma hizmetleri" pazarı olarak belirlenmiştir.

H.1.2.İlgili Coğrafi Pazar

Şikayete konu faaliyetler ile rekabetin ortadan kaldırıldığı ilgili hizmetler Konya ilinde sunulmaktadır. Bu hususlar dikkate alınarak "Konya İli" coğrafi pazar olarak tespit edilmiştir.

H.2. YAPILAN İNCELEME VE TESPİTLER

250

H.2.1. Hakkında Soruşturma Yapılan Taraflar

H.2.1.1. Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği

Merkezi Konya'da bulunan ve üyelerinin hak ve menfaatlerini korumak amacıyla kurulmuş olan Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği (Dernek)'nin Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri aşağıdaki gibidir:

Dernek Yönetim Kurulu Üyeleri

Başkan	Oktay GÜL
Sekreter	O. Nevzat ÜNSAL
Muhasip	Bilal DEMİRTAŞ
2. Başkan	Sıtkı VURAL
Üye	Özkan ÖZKAYMAK

Dernek Denetim Kurulu Üyeleri

Üye	Kemal ÖZKAYMAK
Üye	Mehmet Barbaros KARAKUŞ
Üye	Mehmet YÜKSEL

260 **H.2.1.2. Konya Otogarı'nda Faaliyet Gösteren ve Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği Üyesi Olan Otobüs ile Şehirlerarası Yolcu Taşıma Şirketleri**

Haklarında soruşturma açılan teşebbüsler aşağıda yer almaktadır:

-Özkaymak Turizm Ltd. Şti	-Metro Motorlu Taşıtlar Taş. San. Tic. A.Ş.
-Artur Turizm <u>ve Nakliye Sanayi ve Ticaret A.Ş</u>	-S.S. Yeni Konaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi
-Bilal DEMİRTAŞ	- Şapçioğlu Motorlu Araçlar Tic. Nak. Ltd. Şti.
-Kartur Turizm Sey. Nak. ve Tic. Ltd. Şti.	- Sermet Nak. Hay. Pet. Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti
-Kontur Tur. ve Ulus. Nak. Tic. Ltd. Şti.	-Seykon Taşımacılık Hizmetleri Turizm Tic. Ltd. Şti.
-Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti.	-Yeşil Aksaray Tur. Nak. San. Tic. Ltd. Şti.
-Lüx Konya Turizm Nakliyat ve Gıda Paz. Ltd. Şti.	-Gültur Turizm Ltd. Şti. – Oktay GÜL
-Mehmet DURAN	-Lüks Ereğli Tur. Sey. Nak. Tic. ve San. A.Ş. – Mehmet KAYA
-O. Nevzat ÜNSAL	

H.2.2. Yazılı Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

270 Haklarında soruşturma açılan teşebbüs birliği ve teşebbüslerin ilk yazılı savunmaları 11.8.2003-22.9.2003 tarihleri arasında Rekabet Kurumu kayıtlarına intikal etmiştir. Bu yazılı savunmaların incelenmesi sonucunda genel olarak benzer gerekçelerle savunma yapıldığı tespit edilmiş, bu savunmalar aşağıda toplu halde değerlendirilerek cevaplandırılmıştır.

H.2.2.1. Usule Yönelik Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

H.2.2.1.1. Savunma İstemi Yazısı ile Birlikte Tarafra İddiaların Türü ve Niteliği Hakkında Yeterli Bilgi Gönderilmediği

280 Savunmalarda, taraflara savunma istemi yazısı ile birlikte gönderilen önaraştırma raporunun bazı bölümlerinin karalanmasının, önaraştırma raporunun eklerinin gönderilmemiş olmasının, söz konusu belgeler, Rekabet Kurumundan dilekçe ile talep edildiği halde yalnızca bir kısmının kendilerine tebliğ edilmesinin, şikayetçinin isminin açıklanmamasının usule aykırı olduğu, böylece savunma haklarının kısıtlandığı ve gönderilen ek belgelerden sonra 30 günlük ek savunma süresi verilmemesinin Kurumun önceki uygulamalarıyla çeliştiği ileri sürülmüştür.

290 Öneriştirma raporu ve 4054 sayılı Kanununun 43. maddesinin ikinci fıkrası birlikte dikkate alındığında öneriştirma raporunun, iddiaların türü ve niteliğine ilişkin yeterli bilgiyi içermekte olduğu ve bu bakımdan ilk yazılı savunmanın sağlıklı ve tam yapılabilmesi için sağlam bir temel oluşturduğu anlaşılmaktadır.

300 Haklarında soruşturma yürütölen taraflarca talep edilen öneriştirma raporu eklerinden oluşan belgeler, 4054 sayılı Kanun'un 44. maddesi gereğince talep sahiplerine iletilmiştir. Bununla birlikte, öneriştirma raporunun karalanmış bölümleri, ticari sır niteliği taşımakta olup tarafların savunma haklarının kısıtlanması anlamına gelecek bir içeriğe sahip olmadığından, taraflara tebliğ edilmemesinde isabetsizlik görölmemiştir.

300 Haklarında soruşturma açılan teşebbüslerin yazılı savunma için 30 günlük ek süre taleplerine ilişkin gerekçeleri haklı bulunmayarak süre uzatım istemleri reddedilmişse de; 4054 sayılı Kanununun 44 ve 45. maddeleri uyarınca söz konusu tarafların, soruşturma safhası sonuna kadar Kurula, kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili sunmaları mümkündür. Olayda da taraflara kendilerine gönderilen belgelere ilişkin savunma nitelikli bilgi ve belgelerin dikkate alınacağı hususunda bilgi verilmiştir.

310 şikayetçinin kimliğinin açıklanmaması ise, haklarında soruşturma yürütölen tarafların savunma haklarını hiçbir şekilde sınırlar nitelikte değildir. Zira, Rekabet Kurumu tarafından yürütölen soruşturma, şikayetçinin bir takım şahsi haklarının ihlalinin tespitine yönelik değil, aksine belirli bir pazarda rekabetin engellenip engellenmediğinin tespitine yöneliktir. şikayet dilekçesinin şikayet edilenlere verilmemesi ve böylece şikayetçiye bir güvence sağlanması, rekabet hukuku uygulamalarının bir standardı niteliğindedir. Rekabet işlerliği, ekonomik ve sosyal anlamda rekabetten beklenen faydalara atfedilen önemin büyüklüğu nedeniyle korunmaktadır. Rekabetin korunması için kurulan mekanizmada mağdurların şikayetleri en önemli unsurlardan biridir. Bu yüzden şikayet dilekçelerinin mahremiyeti, şikayetçilerin pek çok durumda 320 üstün ekonomik güce sahip teşebbüslerin olası misillemelerinden korunmasını sağlamak üzere, muhafaza edilmelidir. Diğer yandan, Rekabet Kurumu, re'sen de soruşturma başlatabilen bir kamu kurumu olarak şikayet dilekçesinin içeriğiyle hiç bir şekilde bağlı değildir. Dolayısıyla Rekabet Kurumu tarafından yöneltilen isnadların muhatapları, söz konusu isnadların sahibini Rekabet Kurumu, bu isnadların amacını da rekabetin korunması olarak kabul etmelidirler.

H.2.2.1.2. Öneriştirma raporuna dayanak teşkil eden belgelerin HUMK ve sair yasalar uyarınca delil sayılmadığı ve ispat gücünün olmadığı

330 Savunmalarda öneriştirma raporunda yer verilen ve dayanak gösterilen belgelerin HUMK ve sair yasalar uyarınca delil olarak alınamayacağı, hiçbir ispat gücü bulunmayan kaynaklar olduğu, bunlara istinaden soruşturma açılmasının 4054 sayılı Kanunun ruhuna ve amacına aykırı olduğu, 4054 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tüm delillerin toplanmasında HUMK'un esas alınması gerektiği, öneriştirma raporunda delil olarak sunulan belgelerden

hiçbirinde teşebbüs adına imzaya yetkili bir kişinin imzasının bulunmadığı, anılan belgelerin teşebbüs açısından yok hükmünde olduğu belirtilmiştir.

340 Rekabet Kanunu HUMK'na atıf yapmıştır. Bu atıf, kesin delil, takdiri delil ayrımı yapılmaksızın bütün delil çeşitlerine ilişkin olup, bu deliller senet, ikrar, yemin, kesin hüküm, şahit, bilirkişi, keşif olmak üzere yedi adettir. Sekizinci bir delil türü de 367. maddede belirlenen "özel hüküm sebepleri" dir. Olayın durumuna göre her şeyin delil olabileceği bu kuralda benimsenmiştir. Dolayısıyla, Rekabet Hukuku'nda serbest delil sistemi geçerlidir.

H.2.2.1.3. Öneraştırma raporunun usule uygun tanzim edilmediği

350 Taraflar savunmalarında, Kurum raportörlerinin öneraştırma sürecinde topladıkları belge ve bilgilerden iddialarının aksini tevsik edici mahiyette olanlarına raporda yer vermediklerini, yerinde inceleme esnasında talep ettikleri bazı bilet dip koçanlarını değerlendirmeye tabi tutmadıklarını, bu durumun hukuka aykırı olduğunu iddia etmişlerdir.

Öneraştırma sürecinde elde edilen belge ve bilgilerden bilet örnekleri müspet ya da menfi bir sonuca varılması için yetersiz bulunmuş, rapor ekinde yer alan ifade tutanaklarından delil olarak kullanılan ifadeler rapor içeriğinde yer almıştır.

360

H.2.2.1.4. 4054 sayılı Kanun'un 39 uncu maddesinin Anayasaya aykırılık teşkil ettiği

Savunma dilekçelerinde, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 39. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

4054 sayılı Kanunun, verilen cezaların yüzde yirmibeşini Rekabet Kurumu gelirleri arasında sayan 39/1(b) maddesi, 1.8.2003 tarihli ve 4971 sayılı Kanun'un 25. maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

370

H.2.2.2. Esasa Yönelik Savunmalara İlişkin Değerlendirmeler

H.2.2.2.1.

- *F1 Yetki Belgesi sahibi teşebbüslerin soruşturma konusu iddialara yönelik sorumluluklarının bulunmadığı,*
- *F1 Yetki Belgesine sahip teşebbüslerin hukuki konumları itibariyle hostes ve ikram hizmetlerini belirlemesinin mümkün olmadığı,*
- *Teşebbüs bünyesinde hiçbir zaman kredi kartı ile bilet satışı yapılmadığı,*
- *Teşebbüsün hiçbir zaman servis hizmeti vermediği,*
- 380 - *Teşebbüsün kredi kartı ile bilet satışı yapma uygulamasını bir anlaşma neticesinde değil, teşebbüse özel bazı nedenlerle geçici olarak kaldırdığı,*
- *Teşebbüsün servis hizmetini bir anlaşma neticesinde değil, kendi hür iradesi neticesinde kaldırdığı.*

8.9.1994 tarihinde 22045 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Karayoluyla Şehirlerarası Yolcu Taşımaları Hakkında Yönetmelik”in 6. maddesi uyarınca şehirlerarası yolcu taşımacılığı konusunda acentelik yapacaklara F1 Yetki Belgesi verilmektedir. Aynı Yönetmeliğin 11. maddesinde, acentelik yetki belgesi alma şartları tanımlanmış, F1 yetki belgesine sahip olanların hiç bir zaman kendi namlarına taşıma yapamayacakları ve yaptıramayacakları belirtilmiştir. Aynı maddede, acentelerin Türk Ticaret Kanunu’nda yer alan haklara sahip olduğu ve yükümlülüklerini de yerine getirmekten sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Bu çerçevede, F1 yetki belgesi ile faaliyet gösteren bir teşebbüsün fiyat belirleme konusundaki imkanının ancak işletmeci teşebbüsün kendisine tanıdığı takdir yetkisi ile sınırlı olduğu anlaşılmakta ve savunmalarda da yer aldığı üzere F1 yetki belgesi ile faaliyet gösteren teşebbüslerin, yerli Konya firmaları ile fiyat tespitinde bulunmaları ya da hostes ve ikram hizmetlerini belirlemeleri muhtemel görülmemektedir.

Hiçbir zaman kredi kartı ile satış yapılmamış olması, teşebbüsün kredi kartı ile bilet satışı yapma uygulamasını bir anlaşma neticesinde değil, teşebbüse özel bazı nedenlerle geçici olarak kaldırdığı, hiçbir zaman servis hizmeti verilmemiş olması ve teşebbüsün servis hizmetini bir anlaşma neticesinde değil, kendi hür iradesi neticesinde kaldırdığı yolundaki ifadeler, gerçekte örtüşükleri ölçüde bu savunma noktalarına dayanan teşebbüsler hakkındaki iddianın asılsız olduğunun kabulünü gerektirecektir.

Soruşturma çerçevesinde yürütülen inceleme çalışmaları neticesinde, kredi kartı ile yapılan satışların ve servis hizmetinin bir anlaşma sonucu kaldırıldığına yönelik, önaraştırma tespitlerine ek yeni bir tespite ulaşılamamıştır. Bu çerçevede Konya Otogarı’nda faaliyet gösteren teşebbüslerin hangilerinin anlaşarak kredi kartı ile bilet satışı uygulamasına son verdikleri ya da servisleri kaldırdıklarına dair sabit deliller bulunamadığından ve önceden kredi kartı ile bilet satışı yaptığı sabit olan teşebbüslerin bu uygulamaya yeniden başlamış oldukları tespit edildiğinden, bu husustaki iddiaların geri çekilmesinin yerinde olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

H.2.2.2.2. İlgili mevzuat gereği, teşebbüslerin fiyat anlaşması yapmalarının mümkün olmadığı

Ulaştırma Bakanlığı Yönetmeliği uyarınca şehirlerarası otobüs ile yolcu taşıma ücretlerini Bakanlığın belirlediği, teşebbüslerin bu konuda yasa sınırları dışında bir insiyatif kullanamadıkları dolayısıyla teşebbüslerin fiyat anlaşması yapmalarının mümkün olmadığı ileri sürülmüştür.

İlgili pazara ilişkin başlıca hukuki düzenleme Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 8.9.1994 tarihinde 22045 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren “Karayoluyla Şehirlerarası Yolcu Taşımaları Hakkında Yönetmelik”tir (Yeni Karayolu Taşıma Yönetmeliği 25.2.2004 tarih ve 25384 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak soruşturma

konusu faaliyetler süresince eski yönetmeliğin yürürlükte olduğu dikkate alınarak bu yönetmeliğin hükümleri çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır).

Yönetmeliğin 4. maddesinde; Karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı ve bu taşıma ile ilgili acentelik yapılabilmesi için Bakanlık'tan yetki belgesi alınmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

440 Yönetmeliğin 6. maddesi, yetki belgelerini, otobüs ile şehirlerarası düzenli yolcu taşımacılığı yapacaklara verilecek (D1); önceden gruplandırılmış yolcuları, bir hareket noktasından alıp aynı hareket noktasına mekik sefer yaparak taşıyanlara verilecek (D2) ve şehirlerarası yolcu taşımacılığı konusunda acentelik yapacaklara verilecek olan (F1) yetki belgeleri olarak belirlemiştir.

450 Yönetmeliğin 11. maddesinde ise, (F1) Yetki belgesi alınabilmesi için, bilet satmaya elverişli müstakil bir büroya sahip olunması, ayrıca, (D1) ve (E1) yetki belgesi sahibi taşımacılardan en az birtanesi ile imzalanmış bir acentelik anlaşması bulunması gerektiği belirtilmiştir. Yine aynı maddede *(F1) yetki belgesine sahip olanların hiç bir zaman kendi namlarına taşıma yapamayacakları ve yaptıramayacakları*, ancak, taşımacı yetki belgesine sahip olanların ayrıca acentelik belgesi alma şartlarını da yerine getirdikleri takdirde doğrudan kendi acenteliklerini üstlenmemek kaydıyla isterlerse (F1) yetki belgesini de alabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Yönetmeliğin 17. maddesine göre, şehirlerarası yolcu ve bagaj fiyat tarifeleri *taşımacılarca belirlenerek* Bakanlıkça onaylanır. Taşıma fiyatlarının, ekonomi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı fiyat uygulanması veya yıkıcı rekabet ortamının doğması halinde gerektiğinde, taban ve tavan fiyatları Bakanlıkça düzenlenir.

460 Yönetmeliğin 18. maddesine göre, uygulamaya konulan taşıma fiyatları, taşımanın başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş-dönüşte aynı olacaktır. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz. Onaylanmış fiyat tarifelerinin üzerinde ücret alınamaz. Ancak taşımacılar, tespit edeceği esaslara göre onaylanmış fiyat tarifelerinin *%25'ine kadar indirim* uygulayabilirler.

Yönetmeliğin 19. maddesine göre, fiyat tarifeleri asgari *4 ay süreyle* uygulanır. Fiyat tarifelerinin bitim süresinin, yılbaşı, milli ve dini bayramlara rastlaması halinde; bu tatil günlerinin en az on gün önce ve on gün sonrasına kadar tarife değişikliği yapılamaz, yeni tarife alınmaz.

470 Yönetmeliğin 20. maddesine göre, Bakanlık gerektiğinde, zaman ve fiyat tarifelerini onaylama yetkisini *Ulaştırma Bölge Müdürlüklerine* devredebilir.

Yönetmeliğin yukarıda aktarılan ilgili hükümleri ışığında görülmektedir ki, teşebbüslerin uygulayacakları fiyat tarifelerinin belirlenmesi hususu Bakanlığa değil, teşebbüslerin kendilerine bırakılmış olup, Bakanlık bu fiyat tarifelerini onaylamaya ve yürürlüğünü denetlemeye yetkili makam olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, yönetmelik uyarınca teşebbüslerin fiyat anlaşması yapmalarının mümkün olmadığı yönündeki savunmalar kabul edilebilir değildir.

480 **H.2.2.2.3. Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'nin, Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti ile aralarında sadece bir acentelik ilişkisi bulunduğu ve bu nedenle sorumlu tutulamayacağı savunmasına ilişkin tespit ve değerlendirmeler:**

490 Soruşturma muhataplarından Konya Metro Turizm'in, 18.2.2003 tarihli ve 5738 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin 113 ve 114. sayfalarında yayınlanan kaydında yer alan bilgilerden 10.000.000.000 TL sermaye ile kurulan teşebbüsün hisselerinin 25.000.000 TL nominal değerinde 400 hisseye bölüldüğü ve bunların ortakları arasında aşağıdaki şekilde paylaşıldığı anlaşılmaktadır.

<i>Ortak Adı</i>	<i>Hisse Adedi</i>	<i>Sermaye Değeri</i>
Galip ÖZTÜRK	200	5.000.000.000
Ekrem ÖZTÜRK	100	2.500.000.000
Halit BÜYÜKBAYRAKDAR	100	2.500.000.000

Yine aynı ticaret gazetesi kayıtlarında, Ekrem ÖZTÜRK adına vekili Uğur ÖZTÜRK'ün imzasının yer aldığı görülmektedir.

500 Soruşturma muhataplarından Metro Motorlu Taşıtlar'ın, 3.7.2003 tarihli ve 5833 sayılı Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinin 538 ve 539. sayfalarında yayınlanan kayıtdan bu teşebbüsün Yönetim Kurulunun aşağıdaki isimlerden oluştuğu anlaşılmaktadır.

Başkan	Galip Öztürk
Başkan Yardımcısı	Talip Öztürk
Üye	Murat Yanık
Üye	Fikret Kul
Üye	Haydar Öztürk
Üye	Ekrem Öztürk
Üye	Cengiz Kaya
Üye	Ahmet Birinci

510 26.2.1998 tarihli ve 4490 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan kayıtlarla ticaret unvanı Metro Motorlu Taşıtlar Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi ve daha sonra 16.11.1998 tarihli ve 4670 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan kayıtlarla Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi olarak değiştirilen İstanbul Toplu Taşıma Hizmetleri İşletme Turizm ve Ticaret Anonim Şirketinin 20.9.1996 tarih ve 4128 sayılı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayınlanan Anasözleşmesine göre 5.000.000.000 TL'ye çıkarılan sermayesinin pay sahipleri arasındaki dağılımı aşağıdaki gibidir.

Galip ÖZTÜRK	4.000.000.000
Halit ÖZTÜRK	250.000.000
Talip ÖZTÜRK	250.000.000
Bedriye ÖZTÜRK	250.000.000
Fatma ÖZTÜRK	250.000.000

520 Yukarıda yer alan verilerden görülmektedir ki; Konya Metro Turizm'in hisselerinin %50'sinin kontrolünü elinde bulunduran Galip ÖZTÜRK, Metro Motorlu Taşıtlar'ın Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmekte ve ayrıca bu teşebbüsün hisselerinin %75'inin kontrolünü elinde tutmaktadır. Bunun yanısıra Konya Metro Turizm'in hisselerinin %25'inin kontrolünü elinde bulunduran Ekrem ÖZTÜRK, Metro Motorlu Taşıtlar'ın Yönetim Kurulunda da görev yapmaktadır. Dolayısıyla, Konya Metro Turizm'in hisselerinin % 75'ine sahip iki kişi aynı zamanda Metro Motorlu Taşıtlar'ın yönetim kurulunda bulunmaktadır, ayrıca her iki teşebbüsün %50 ve %75 hisselerinin sahipliği aynı gerçek kişiye aittir. Sonuç olarak, her iki teşebbüsün de karar mekanizmalarında ağırlıklı olarak aynı şahıslar bulunduğundan, söz konusu iki teşebbüs, ekonomik bir bütünlük oluşturmaktadırlar.

H.3. Teşebbüs Bazında Değerlendirmeler

530 Soruşturma çerçevesinde 14.11.2003 ile 17.11.2003 tarihleri arasında gerçekleştirilen yerinde inceleme ve görüşmeler neticesinde aşağıdaki tespitlere ulaşılmıştır:

H.3.1. Artur Turizm Ltd.Şti.

540 Artur Turizm Ltd.Şti.'nin Özkaymak Turizm'in acentesi olduğu, dolayısıyla yalnızca Özkaymak Turizm'in bilet satışlarına aracılık hizmeti verdiği, satışını yaptığı biletlerin fiyatını belirleme imkanına sahip olmadığı, bilet fiyatlarının tespiti hususunda olduğu gibi, servis hizmeti verilmesi ve kredi kartı ile bilet satışı yapma hususlarında da Özkaymak Turizm'in kararları ve uygulamalarıyla bağlı olduğu belirlenmiştir.

H.3.2. Gültur Turizm Otomotiv Tic. ve San Ltd. Şti.

550 Gültur Turizm Otomotiv Tic. ve San. Ltd. Şti.'nin ilk yazılı savunmasında, borçlarını ödeyemediğinden yazıhanesinden icraen tahliye edildiği, Ulaştırma Bakanlığı tarafından daha önceden verilmiş olan F1 belgesinin iptal edildiği ve şirket ve şirket sahiplerinin halihazırda aciz içerisinde oldukları belirtilmektedir. Soruşturma sürecinde yapılan yerinde incelemelerde, Yeni Konya Otogarı'nda halihazırda bu firmaya ait bir yazıhane bulunmadığı ve teşebbüsün faaliyetini sürdürmediği anlaşılmıştır.

H.3.3. Lüks Ereğli Tur. Sey. Nak. Tic. ve San. A.Ş. – Mehmet KAYA

560 Söz konusu firmanın ilk yazılı savunmasında, bu firmanın Dernek üyesi olmadığı, şirket genel müdürü Mehmet KAYA'nın Dernek üyesi olmasının şirketin dışında bir durum olduğu, dolayısıyla şirketi bağlamadığı ve şirketin çalışma güzergahlarının Konya garajındaki diğer firmalarla tamamen farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Ayrıca, teşebbüsün merkezinin Konya ilinde olmadığı ve faaliyetlerinin merkezinin de Konya garajı olmadığı ifade edilmektedir. Bu savunmaların teşebbüsün sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı kabul edilerek, yürütülen inceleme ve araştırmalar sonucunda elde edilen bilgi ve belgelerden teşebbüsün servis hizmetini rakiplerinin bu konuya ilişkin

kararlarından bağımsız olarak kaldırdığı ve faaliyete başlamasından itibaren kredi kartı ile satış yapmadığı anlaşılmıştır. Bunun yanısıra, teşebbüsün yolcu listeleri incelenmiş ve Lüks Ereğli Tur. Sey. Nak. Tic. ve San. A.Ş.–Mehmet KAYA'nın bilet fiyatlarıyla Dernek listesinde yer alan fiyatların karşılaştırılması sonucunda, teşebbüsün Dernek fiyatlarından önemli oranda farklı fiyatlar uyguladığı anlaşılmıştır.

H.3.4. S.S. Konaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcıları Kooperatifi

570

Konaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcıları Kooperatifi (Konaş Kooperatifi)'nin ilk yazılı savunmasında, teşebbüsün bir kooperatif olması nedeniyle kar amacı gütmeye ve kooperatif üyeleri yararına faaliyet gösterdiği ifade edilmiştir. Ancak, kar etme amacı gütmese dahi bir teşebbüsün bir pazarda rekabeti ihlal edici davranışlarda bulunabileceği dikkate alınarak savunması yerinde görülmemiştir.

580

Soruşturma sürecinde teşebbüs yetkilileriyle yapılan görüşmelerden ve Konaş Kooperatifi'ne yönelik incelemelerden, teşebbüsün kurulduğundan bu yana kredi kartı ile bilet satışı yapmadığı gibi servis hizmetini, Dernek çatısı altında alınmış bir ortak karar neticesinde değil, ekonomik nedenlerle kaldırdığı anlaşılmıştır.

590

Konaş Kooperatifi D1-D3 belgesine sahip bir teşebbüstür. Bir başka deyişle Konaş Kooperatifi bilet fiyatlarını kendisi belirleme yetkisine sahiptir. Bununla birlikte, soruşturma sürecinde yapılan incelemelerden, anılan teşebbüsün bilet fiyatlarını tespit ederken, aynı pazarda faaliyet gösteren diğer teşebbüslerden ve Dernek tarafından belirlenen fiyat listesinden bağımsız hareket ettiği anlaşılmıştır. Nitekim, yolcu listelerinin incelenmesiyle, Konaş Kooperatifi'nin bilet fiyatlarıyla Dernek listesinde yer alan fiyatların karşılaştırılması sonucunda, teşebbüsün Dernek fiyatlarından önemli oranda farklı fiyatlar uyguladığı anlaşılmıştır.

H.3.5. Yeşil Aksaray Turizm Nak. San. ve Tic. Ltd. Şti Seykon Taşımacılık Hizmetleri Turizm Tic. Ltd. Şti. Mehmet DURAN-Kadınhanı Olcay Turizm Ltd. Şti. O.Nevzat ÜNSAL-Ermenek Seyahat Otobüs İşletmesi Meram Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti. Kartur Turizm Sey. Nak. ve Tic. Ltd. Şti. Lüks Konya Tur. Gıd. Paz. Tic. Ltd. Şti Şapcıoğlu Motorlu Araçlar Ltd. Şti. Sermet Nak. Pet. Ür. San. ve Tic. Ltd. Şti. Bilal DEMİRTAŞ-Meram Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.

600

Bilal Demirtaş'ın ilk yazılı savunmasında, soruşturmanın şahsına değil, müdürü olduğu Meram Turizm'e yöneltmesi gerektiği belirtilmiş, yapılan inceleme ve araştırmalar sonucunda, Bilal DEMİRTAŞ'ın yukarıda aktarılan savunmasının yerinde olduğu anlaşılacak, soruşturma konusu iddialara yönelik araştırmalar Meram Turizm hakkında yürütülmüştür.

610

620 Mehmet DURAN'ın ilk yazılı savunmasında, kendisinin şoför olduğu ve yazıhanesinin bulunmadığı, mesleği nedeniyle Dernek üyesi olduğu belirtilmiş, Soruşturma kapsamında 14.11.2003 tarihinde Kadınhanı Olcay Turizm'in müdürü Olcay DURAN ile yapılan görüşmede de Mehmet DURAN'ın anılan teşebbüsün ortağı olduğu, bununla birlikte kendisinin Kadınhanı'nda çalıştığı ve ikamet ettiği anlaşılmış, bu çerçevede Mehmet DURAN ın yukarıda aktarılan savunmasının yerinde olduğu kabul edilerek, soruşturma konusu iddialara yönelik araştırmalar Kadınhanı Olcay Turizm hakkında yürütülmüştür.

Soruşturma kapsamında yapılan inceleme ve araştırmalar sonucunda, Nevzat ÜNSAL'ın Ermenek Seyahat Otobüs İşletmesi unvanlı yazıhanenin işletmecisi olduğu anlaşılmış, buna dayanarak, soruşturma konusu olan iddialara yönelik araştırmalar Ermenek Seyahat hakkında yürütülmüştür.

630 Anılan inceleme ve araştırmalar çerçevesinde yukarıda anılan teşebbüsler F1 belgeli acente olduklarından, bilet fiyatlarını tespit etme yetkilerinin bulunmadığı, bilet fiyatlarıyla Dernek listesinde yer alan fiyatların karşılaştırılması sonucunda, teşebbüslerin Dernek fiyatlarından önemli oranda farklı fiyatlar uyguladıkları, hiçbir zaman kredi kartı ile satış uygulamasının bulunmadığı ve servis hizmeti verilmediği anlaşılmıştır.

H.3.6. Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentecileri Derneği

640 Dernek üyesi 17 teşebbüsten 13 tanesinin bir kısmının acentelik hizmetleri sunmaları ve acentenin hukuki statüsüne bağlı olarak fiyat tespitinde bulunmalarının söz konusu olmaması ve diğerlerinin de hizmet sunumunda kullandıkları donanımın büyük teşebbüslerle aynı fiyat seviyesinde rekabet etmelerine olanak tanınamaması nedeniyle, özellikle fiyat tespitine ilişkin bir karara uymalarının muhtemel olmadığı anlaşılmıştır. Buna dayanarak ve savunmaların cevaplandıkları bölümde yer alan ifadeler ışığında, araştırma konusu fiyat listelerinin ve delil nitelikli olarak sunulan diğer bilgi ve belgelerin işaret ettikleri ihlalin bir "teşebbüs birliği kararı" niteliğinde olmasının muhtemel olmadığı kanaati oluşmuştur. Söz konusu belgelerin resmi usullere uygun olarak alınmış genel kurul ya da yönetim kurulu kararı olmamaları veya ilgili teşebbüslerin yetkililerine ait imzaları taşımamaları gibi hususlar da bu kanaati güçlendirmiştir. Aktarılan bu değerlendirmeler de dikkate alınarak, soruşturma konusu itibarıyla, Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentecileri Derneği'ne, idari para cezası uygulanmasını gerektirecek bir Kanun ihlali bulunmamaktadır.

H.3.7. Kontur Turizm ve Ulusl. Nak. Tic. Ltd. Şti.

Özkaymak Turizm Ltd. Şti.

Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti.

Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.

660 Özkaymak Turizm, Kontur Turizm, Konya Metro Turizm, ve Metro Motorlu Taşıtlar'ın aralarında anlaşarak fiyat tespit ettikleri ihtimalinin araştırılması amacıyla anılan teşebbüslerden 2003 yılı Mayıs ayına ait faturaları istenmiştir.

İncelenen belgelerden İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya ve Alanya'ya düzenlenen otobüs seferlerine ilişkin faturaların tamamı dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Aşağıdaki tabloda incelenen faturaların iller ve ilgili teşebbüsler arasında dağılımı gösterilmektedir.

<i>Gidilen İl</i>	<i>Özkaymak</i>	<i>Kontur</i>	<i>Metro</i>	<i>Toplam</i>
İstanbul	137	114	224	475
Ankara	339	290	465	1094
İzmir	139	188	10	337
Antalya	90	139	24	253
Alanya	90	138	51	279
Toplam	795	869	774	2438

670 Bu kapsamda, 2438 adet belge incelenmiş, bunlardan Metro teşebbüsünün İzmir ve Antalya seferlerine ait 34 adet faturanın ve bu faturaların içerdikleri yolcu bilgilerinin miktarının, teşebbüs davranışlarına ilişkin sonuç çıkarmaya yeterli olmadıkları düşünüldüğünden, bu faturaların dikkate alınmamasının, yerinde olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Geri kalan 2404 adet fatura incelenirken:

680 a) Kontur; faturalandırma için bilgisayarlı sistem kullandığından bu teşebbüsün yolcularının her birinin nereye gittiği, faturaların üzerinde yer alan ibarelerden anlaşılmıştır. Bu yüzden, bu teşebbüse ait 869 adet fatura incelenirken, sadece ilgili şehire ilişkin kayıtlar dikkate alınarak, daha net sonuçlar elde edilmiştir.

b) Özkaymak ve Metro teşebbüsleri, faturalarını elle düzenledikleri ve kaydedilen biletlerin sahiplerinin nereye gittiklerine ilişkin bilgilere faturalarında yer vermediği için, bu teşebbüslerin faturalarında yer alan bilgilerin tamamı dikkate alınmış ve sınıflandırılmıştır.

690 c) Metro teşebbüsüne ait faturaların incelenmesi sonucunda elde edilen tablolarda, Mayıs 2003 döneminde kişi başına 500.000 TL bilet sigortası uygulandığından gerçek bilet fiyatlarının 500.000 TL düşük olduğu tespit edilmiş, ilgili tablolarda yer alan tüm parasal değerlerin 500.000 TL fazlası dikkate alınarak değerlendirme yapılmıştır.

Yukarıda anılan faturaların incelenmesi kapsamında 2003 yılı Mayıs ayı boyunca anılan üç teşebbüs tarafından Konya'dan hareketle çeşitli merkezlere taşınan 35.586 kişinin ödeme bilgileri incelenmiş, sınıflandırılmış ve değerlendirilmiştir. Bu kişilerin teşebbüsler ve yolculuk ettikleri otobüsün nihai hedefinin neresi olduğu kriterlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda görülmektedir.

700

	<i>Özkaymak</i>	<i>Kontur</i>	<i>Metro</i>	<i>Toplam</i>
İstanbul*	2865	1050	5033	8948
Ankara*	7005	4667	5356	17028

İzmir*	2169	1313	-	3482
Antalya*	1618	1975	-	3593
Alanya*	1116	1076	343	2535
Toplam	14773	10081	10732	35586

*İlgili seferin nihai hedefini göstermektedir. İlgili tablolarda da aktarılabacağı üzere yolcuların bir kısmı güzergah üzerindeki başka merkezlerde inmektedirler.

İncelemeye tabi tutulan fatura içeriklerinden,

- 710 - Özkaymak, Kontur ve Metro teşebbüslerinin 12.5.2003 tarihinde Konya - İstanbul seyahati için talep ettikleri bilet fiyatını 23.000.000 TL'den 32.000.000 TL'ye çıkardıkları; her üç teşebbüsün de, 23.000.000 TL fiyat uygulamasını aynı gün ya tamamen kaldırdığı ya da Mayıs ayının ilk onbir günü ile karşılaştırılmayacak kadar seyrek uyguladıkları; buna karşılık, teşebbüslerin her üçünün de aynı gün 32.000.000 TL fiyatı uygulamaya koydukları; bu fiyatın, 12.5.2003 tarihinden önce teşebbüslerin hiçbirinde uygulanmadığı; Özkaymak ve Metro teşebbüslerinin İstanbul güzergahında yer alan Ankara – Afyon ve Kulu için de bilet fiyatlarını birlikte ve aynı oranlarda artırdıkları;
- 720 - teşebbüslerin her üçünün de Ankara için bilet fiyatlarını 12.5.2003 günü 10.000.000 TL'den 15.000.000 TL'ye çıkardıkları; 10.000.000 TL bilet fiyatı uygulamasını anılan tarihten sonra neredeyse tamamen ortadan kaldırdıkları; buna karşılık o tarihe kadar hemen hiç uygulanmayan 15.000.000 TL fiyatı uygulamaya başladıkları;
- teşebbüslerden Metro'nun İzmir'e düzenlenen otobüs seferlerine ait çok az sayıda fatura göndermesi ve bu faturalarda yer alan bilgilerin bu teşebbüse ilişkin sonuçlara ulaşılmasında yeterli olmaması sebebiyle sadece Özkaymak ve Kontur teşebbüslerinin İzmir için uyguladıkları bilet fiyatını 12.5.2003 tarihinde 20.000.000 TL'den 28.000.000 TL'ye artırdıkları;
- 730 - sözkonusu teşebbüslerin 12.5.2003 tarihinde Alanya için uygulanan bilet fiyatını 12.000.000 TL'den 16.000.000 TL'ye artırdıkları; Özkaymak ve Metro teşebbüslerinin Manavgat için bilet ücretlerini 10.000.000 TL'den 15.000.000 TL'ye; Seydişehir için uygulanan bilet fiyatını da 5.000.000 TL'den 7.000.000 TL'ye yükselttikleri;
- 740 - teşebbüslerden Metro'nun daha önce de ifade edildiği üzere, Antalya'ya düzenlenen otobüs seferlerine ait çok az sayıda fatura göndermesi ve bu faturalarda yer alan bilgilerin bu teşebbüse ilişkin sonuçlara ulaşılması için yeterli olmaması sebebiyle, sadece Özkaymak ve Kontur teşebbüslerinin Antalya için uyguladıkları bilet fiyatını 12.5.2003 tarihinde 12.000.000 TL'den 18.000.000 TL'ye artırdıkları; 12.000.000 TL fiyatın, 12.5.2003 tarihinden sonra çok ender olarak uygulandığı, buna karşılık 12.5.2003 tarihinden önce hiç uygulanmamış olan 18.000.000 TL fiyatın uygulanmaya başlandığı belirlenmiştir.

Tablolarda yer alan ve yukarıda da belirtildiği üzere Metro, Kontur ve Özkaymak teşebbüsleri arasında 4054 sayılı Kanuna aykırı anlaşma ve

uyumlu eylemlerin varlığını ortaya koyan verilere ek olarak aşağıdaki hususlar da dikkate alınmıştır:

- 750 - Fiyat tespitinin ve fiyatların anlaşılabilir olarak arttırılması uygulamasının yukarıda yer alan illere ek olarak bu illerin güzergahları üzerinde bulunan Kulu, Cihanbeyli, Afyon, Eskişehir, Bolu, Seydişehir, Akşehir, Şarkikaraağaç, Çay, Eğirdir, Isparta, Uşak, Manavgat ve Gazipaşa olmak üzere 14 il ve ilçe merkezine de uygulandığı anlaşılmaktadır.
- 12.5.2003'e kadar uygulanan bilet bedelleri (Antalya hariç olmak üzere) 1.6.2002 tarihli; 12.5.2003 sonrası uygulananlar da 12.5.2003 tarihli Dernek fiyat listeleri ile tamamen örtüşmektedir.
- Öneri raporumun 13 ila 29 no'lu sayfalarında değerlendirilen ve bu raporun eklerinde sunulan çeşitli belgeler, Metro, Kontur ve Özkaymak teşebbüsleri arasında 4054 sayılı Kanuna aykırı eylem ve uygulamaların varlığına işaret etmektedir;
- 760 - Metro, Kontur ve Özkaymak teşebbüslerinin 12.5.2003 tarihli faturalarından her il için hareket eden ilk otobüsteki yolculara uygulanan fiyatlar incelendiğinde, günün ilk saatlerinde zamli fiyatların uygulanmaya başladıkları görülmüştür. Nitekim, İstanbul için Metro'nun 08:00, Kontur'un 10:30, Özkaymak'ın 10:00; Ankara için Metro'nun 01:00, Kontur'un 04:00, Özkaymak'ın 04:00; İzmir için Kontur'un 00:30, Özkaymak'ın 10:00; Alanya için Metro'nun 13:00, Kontur'un 01:30, Özkaymak'ın 01:30; Antalya için Metro'nun 02:30, Kontur'un 07:00, Özkaymak'ın 11:00 seferlerine ait faturalar 12.5.2003 gününde her şehre hareket eden ilk seferlere ait faturalardır.
- 770 - Fiyat artış oranları İstanbul için %39,3; Ankara için %50; İzmir için %40; Alanya için %33 ve Antalya için %50'dir. Bu kadar yüksek oranların, basiretli bir tacirin şeffaf bir pazarda, rekabet kısıtlamalarının bulunmaması halinde uygulayacağı bir zam oranı olmadığı düşünülmektedir. Zira rakibinin, bu oranın biraz altında bir oranda fiyat artışı yapması halinde önemli oranda pazar payı kaybı söz konusu olacaktır.
- 780 - Metro Motorlu Taşıtlar, 30 Haziran 2003 tarihli Ulaştırma Bakanlığı onaylı bir fiyat listesini, ilk yazılı savunması ekinde Kurumumuza ulaştırmış ve uyguladıkları fiyatların bu listedeki fiyatlar olduğunu, ancak listedeki fiyatların Dernek listelerinde yer alanlarla aynı olduğunu daha sonra öğrendiklerini ifade etmiştir. Söz konusu fiyat listesinin 12.5.2003'te teşebbüs bakımından henüz yürürlük kazanmamış olması uygulamaya konulan fiyatların kaynağının teşebbüsler arasında varılan bir mutabakat olduğu görüşünü güçlendirmektedir.
- Kontur'a ait 23.6.2003 tarihli Ulaştırma Bakanlığı onaylı fiyat listesinde yer alan fiyatların 12 Mayıs'ta uygulamaya konulandan farklı olmaları da, teşebbüslerin aynı günde aynı fiyatları uygulamaya başlamalarının aralarında bir anlaşma bulunduğu düşüncesini güçlendirmektedir. Teşebbüslerin her üçünün de farklı fiyatları onaylatmalarına rağmen aynı fiyatları aynı gün uygulamaya koymalarının rekabet ihlalinin başka bir açıklaması olamaz.

- 790 - Özkaymak'ın Ulaştırma Bakanlığı Ankara Bölge Müdürlüğü'nden aldığı 21.1.2003 tarihli fiyat listesinde, halihazırda uygulanan fiyatların üzerinde fiyatlar için onay alındığı görülmektedir. Buna karşılık, halihazırda uygulanan fiyatlar 12.5.2003 tarihinden önce uygulanmamış ancak bu tarihte başlıca rakipleri konumundaki diğer iki teşebbüsle birlikte uygulanmaya başlamıştır. Bu durumda, teşebbüsün fiyatlarını bir mutabakat çerçevesinde artırdığı ve bu mutabakata uygun olarak uyguladığı görüşünü destekler niteliktedir.

I. SONUÇ

- 800 3.7.2003 tarih, 03-48/546-M sayılı Kurul kararı uyarınca Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentecileri Derneği ile Konya'da faaliyet gösteren şehirlerarası turizm şirketleri hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili olarak toplanan delillere, sözlü savunma toplantısındaki açıklamalara ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 810 1. Artur Turizm Sanayi ve Ticaret A.Ş., Yeşil Aksaray Turizm Nak.San. ve Tic.Ltd.Şti., Gültur Turizm Otomotiv Ticaret ve San. Ltd.Şti-Oktay GÜL, Şapçıoğlu Motorlu Araçlar Ltd.Şti., Sermet Nakliyat Pet.ÜR. San. ve Tic. Ltd.Şti., Bilal Demirtaş, Kartur Turizm Seyahat Nakliyat ve Tic.Ltd.Şti., Lüks Konya Turizm Gıd. Paz. Tic. Ltd.Şti., Mehmet Duran, Nevzat Ünsal, Lüks Ereğli Seyahat Nak. Tic. ve San. A.Ş.-Mehmet Kaya, S.S. Konaş Konya Otobüsçüleri Sahip ve İşleticileri Motorlu Taşıyıcıları Kooperatifi ve Seykon Taşımacılık Hiz. Tur. Tic. Ltd.Şti.'nin, yürütülen soruşturma çerçevesinde 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında ihlal teşkil eden bir faaliyetinin tespit edilmediğine, dolayısıyla bu teşebbüsler hakkındaki şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile;

- 820 2. Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri ve Acentacıları Derneği'nin 4054 sayılı Kanun'u ihlal eder nitelikte bir faaliyetinin bulunmadığına OYÇOKLUĞU ile;

3. Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti. ile Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'nin ekonomik birlik oluşturması nedeniyle, bu iki teşebbüsün tek bir teşebbüs olarak kabul edilerek işlem yapılmasına OYÇOKLUĞU ile;

- 830 4. a) Kontur Turizm ve Uluslararası Nakliyat Tic. Ltd.Şti., Özkaymak Turizm Ltd.Şti. ve Konya Metro Turizm Sey.ve Tic. Ltd. Şti. ile Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş.'nin oluşturduğu ekonomik birliğin, Konya merkezli şehirlerarası otobüs ile yolcu taşımacılığı pazarında fiyat tespit etmek suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiklerine ve para cezası ile cezalandırılmaları gerektiğine OYÇOKLUĞU ile;

b) Bu ihlalleri nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca;

i) 2002 yılı cirolarının %1.25'i üzerinden takdiren; Özkaymak Turizm Ltd.Şti.'ne 83.131.678.734 (seksenüçmilyaryüzotuzbirmilyonaltıyüzyetmiş-

840 sekizbinyediyüzotuzdört) TL ve Kontur Turizm ve Uluslararası Nakliyat Tic. Ltd. Şti.'ne 84.636.167.711 (seksendörtmilyaraltıyüzotuzaltımilyonyüzaltmış-yedibinyediyüzonbir)TL,

850 ii) Metro Motorlu Taşıtlar Taşımacılık San. ve Tic. A.Ş. ile Konya Metro Turizm Sey. ve Tic. Ltd. Şti.'nin oluşturduğu ekonomik birliğin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında önceki yıllarda soruşturma geçirmiş olmasına ve dolayısıyla Kanun'a ilişkin bilgi sahibi olmasına rağmen yürütülen soruşturma sürecinde yerinde inceleme çalışmalarına engel olmak ve zorlaştırmak suretiyle ihlalin tespitini imkansız kılmaya yönelik çaba sarfederek ihlalin oluşumundaki kusurunu ağırlaştırmış olması nedeniyle 2002 yılı cirosunun %1.50'si üzerinden takdiren 1.270.361.552.448 (Birtrilyonikiyüzyetmişmilyarüçyüzaltmışbirmilyonbeşyüz-elliikibindörtüzkırkse-kiz) TL,

para cezası ile cezalandırılmalarına OYÇOKLUĞU ile;

Danıştay yolu açık olmak üzere karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulunun 18.08.2004 Tarih ve 04-55/751-188 Sayılı Konya Otobüs İşletmeleri Nakliyecileri ve Acenteleri Derneği ile Konya'da faaliyet gösteren, anılan Dernek üyesi teşebbüsler hakkında verilen kararın 3 ve 4/b-ii maddelerine aşağıdaki sebeplerden dolayı katılmıyoruz.

Soruşturmada adı geçen teşebbüslerle ilgili coğrafi pazar, Konya ili olarak belirlenmiştir. Bu belirlenmiş coğrafi pazardaki faaliyetleri nedeniyle anlaşma suretiyle rekabeti ihlal ettikleri sonucuna varılmıştır.

Coğrafi pazarın Konya ili olarak belirlenmiş olmasının yanısıra, ihlal konusu bu coğrafi pazarda faaliyet gösteren otobüs işletmelerinin yapmış oldukları anlaşmadır. İhlal konusu teşebbüslerin hakim durumu veya pazar güçlerini kötüye kullanmaları değildir.

Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş., Türkiye'deki gücünü kullanarak değil, Konya'daki varlığı ve gücüyle bu ihlalin içinde yer almıştır.

Kaldı ki Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş. illerdeki şubelerinin her biri ile ortak olmakla birlikte, her ildeki ortaklar farklıdır ve her şube ayrı bir ekonomik varlık olarak faaliyetini sürdürmektedir.

Konya'daki şube yöneticilerinin veya dahli bile olsa merkez yöneticilerinin kararları sonucu oluşan ihlal ile Metro'nun bütün şubelerini ilgilendirmek ve ekonomik bütünlük içinde değerlendirmek kanımızca uygun değildir. Zira ihlal suçu işleyen Konya Metro Turizm Seyahat ve Ticaret Ltd. Şti.'nin bir ortağı Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş. ise bir diğer ortağı da yerel kişilerdir. Ve bu yerel ortaklarını Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş.'nin başka hiçbir şubesinde ortaklıkları bulunmamaktadır. Bu bakımdan Konya Metro Turizm Seyahat Ltd. Şti.'nin, Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş. ile ekonomik bütünlük içinde değerlendirilmesi, Metro Motorlu Taşıtları A.Ş. ile başka hiçbir ortaklığı ve ilişkisi olmayan Metro Turizm Seyahat Ltd. Şti.'nin yerel ortakları bakımından hukuksuzluk ve haksızlık olacaktır. Tabi bu takdirde ceza miktarının belirlenmesinde de bu iki teşebbüsün cirosu birleştirilerek değerlendirileceğinden, herbiri ayrı bir ekonomik birim olan şubelerden soruşturma konusu olan Konya için haksızlık olacaktır. Ayrıca Metro Motorlu Taşıtlar A.Ş.'nin Türkiye'de ki diğer ortaklıklarında da bu tespit yapılmamış ve herhangi bir ihlal belirlenmemiştir.

Sektörün özelliği kararların şubeler düzeyinde ve şubelere münhasır alınması nedeniyle bu iki teşebbüsün birlikte değerlendirilmemesini gerektirmektedir.

Eğer ihlal Metro Motorlu Taşıtları A.Ş.'nin almış olduğu bir karardan kaynaklanıyor olsaydı bu takdirde ekonomik bütünlük değerlendirmesi doğru olabilirdi.

Bu nedenle kararın 3. Ve 4/b-ii maddelerine katılmıyoruz.

Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Kurul Üyesi

Mustafa PARLAK
Başkan

KARŞI OY GEREKÇESİ

Rekabet Kurulu'nun 18.08.2004 tarih ve 04-55/751-188 sayılı, Konya Otobüs işletmeleri Nakliyecileri ve Acenteleri Derneği ile Konya'da faaliyet gösteren, anılan Dernek üyesi teşebbüsler hakkında verilen kararın 2 ve 4/a maddelerine aşağıda belirtilen nedenlerle katılmıyorum.

İlgili pazara ilişkin başlıca hukuki düzenleme Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 08.09.1994 tarihinde 22045 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren " Karayoluyla Şehirlerarası Yolcu Taşımaları Hakkında Yönetmelik"tir. (Yeni Karayolu Taşıma Yönetmeliği 25.02.2004 tarih ve 25384 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Ancak soruşturma konusu faaliyetler süresince eski yönetmeliğin yürürlükte olduğu dikkate alınarak bu yönetmeliğin hükümleri çerçevesinde değerlendirme yapılmıştır.)

Bu değerlendirmeye göre; Yönetmeliğin 4. Maddesinde; Karayoluyla şehirlerarası yolcu taşımacılığı ve bu taşıma ile ilgili acentelik yapılabilmesi için Bakanlık'tan yetki belgesi alınmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 6. Maddesi, yetki belgelerini, otobüs ile şehirlerarası düzenli yolcu taşımacılığı yapacaklara verilecek (D1); önceden gruplandırılmış yolcuları , bir hareket noktasından alıp aynı hareket noktasına mekik sefer yaparak taşıyanlara verilecek (D2) ve şehirlerarası yolcu taşımacılığı konusunda acentelik yapacaklara verilecek olan (F1) yetki belgeleri olarak belirlenmiştir.

Yönetmeliğin 11. Maddesinde ise, (F1) yetki belgesi alınabilmesi için bilet satmaya elverişli müstakil bir büroya sahip olunması, ayrıca (D1) ve (E1) yetki belgesi sahibi taşımacılardan en az bir tanesi ile imzalanmış bir acentelik anlaşması bulunması gerektiği belirtilmiştir.Yine aynı maddeden (F1) yetki belgesine sahip olanların hiç bir zaman kendi namlarına taşıma yapamayacakları ve yaptıramayacakları, ancak, taşımacı yetki belgesine sahip olanların ayrıca acentelik belgesi alma şartlarını da yerine getirdikleri takdirde doğrudan kendi acenteliklerini üstlenmemek kaydıyla isterlerse (F1) yetki belgesini de alabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Yönetmeliğin 17. Maddesine göre şehirlerarası yolcu ve bagaj fiyat tarifeleri taşımacılarca belirlenerek Bakanlıkça onaylanır.Taşıma fiyatlarının ekonomi ve kamu yararı aleyhine sonuç vermesi ve aşırı fiyat uygulanması veya yıkıcı rekabet ortamının doğması halinde gerektiğinde, taban ve tavan fiyatları Bakanlıkça düzenlenir.

Yönetmeliğin 18. Maddesine göre, uygulamaya konulan taşıma fiyatları, taşımanın başlangıç ve bitiş noktaları arasında gidiş-dönüşte aynı olacaktır. Değişik fiyat tarifesi uygulanamaz. Onaylanmış fiyat tarifelerinin üzerinde ücret alınmaz. Ancak taşımacılar, tespit edeceği esaslara göre onaylanmış fiyat tarifelerinin % 25 'ine kadar indirim uygulayabilirler.

Yönetmeliğin 19. Maddesine göre, fiyat tarifeleri asgari 4 ay süreyle uygulanır. Fiyat tarifelerinin bitim süresinin, yılbaşı, milli ve dini bayramlara rastlaması halinde bu tatil günlerinin en az on gün önce ve on gün sonrasına kadar tarife değişikliği yapılamaz, yeni tarife alınmaz; denilmektedir.

Konya Otobüs İşletmecileri, Nakliyecileri ve Acenteleri Derneği ile ilgili değerlendirme yapılırken "fiyat listelerinin dernekte bulunduğu tespiti yapılmış olup, soruşturma esnasında bazı teşebbüslerin bilet fiyatlarıyla Dernek listelerinde yer alan fiyatların karşılaştırılması sonucunda bazı teşebbüslerin Dernek fiyatlarından farklı fiyatlar uyguladıkları tespit edilerek, teşebbüsler hakkında anlaşarak fiyat tespit etmedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda yer alan iki kusur ve soruşturma raporunun sonuç bölümünün ikinci maddesinde " Konya Otobüs İşletmecileri Nakliyecileri Derneği'nin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlale yol açacak nitelikte bağlayıcı teşebbüs birliği kararları almadığı, buna karşılık aynı Kanun'un 4 üncü maddesine aykırılık teşkil edecek nitelikte teşebbüsler arası anlaşma ve uyumlu eylemler için uygun bir zemin yarattığı, söz konusu Derneğin bu faaliyetine ilişkin olarak uyarılması" konusu yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulduğunda bütün teşebbüslerin Dernek bünyesinde değerlendirilerek, rekabet ihlaline sebep oldukları veya olmadıklarına göre cezalandırılmaları görüşle, kararın 2 ve 4/A maddelerine katılmıyorum.

A.Ersan GÖKMEN
Kurul Üyesi